

TÁJÉKOZTATÓ LENGYEL NYELVBŐL KÖZÉP- ÉS EMELT SZINTEN ÉRETTSÉGIZŐK SZÁMÁRA

Kedves Érettségizők!

Közép- és emelt szinten tehetnek érettségi vizsgát.

Mielőtt végleges döntésüket meghoznák, figyelmükbe ajánljuk ezt az összefoglalót a lengyel nyelvű érettségi vizsgáról.

Az alábbiakban megismerhetik a vizsga témaköreit, amelyek érvényesek az írásbeli és a szóbeli vizsga valamennyi feladatára, azokat a kommunikációs helyzeteket, amelyekkel a középszintű szóbeli érettségi vizsgán találkozhatnak, valamint a szóbeli vizsga feladatait és annak lebonyolítását mindkét szinten.

A témakörök a **Témakörök közép- és emelt szinten** link alatt találhatók.

Kommunikációs helyzetek

A vizsgázó az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten:

Helyzet	Szerep
Áruházban, üzletben, piacon	vevő
Családban, családnál, baráti körben	vendéglátó, vendég
Étteremben, kávéházban, vendéglőben	vendég, egy társaság tagja
Hivatalokban, rendőrségen	ügyfél, állampolgár
Ifjúsági szálláson, kempingben, panzióban, szállodában	vendég
Iskolában	tanuló, iskolatárs
Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban	vendég, látogató, egy társaság tagja
Országhatáron	turista
Orvosnál	beteg, kísérő
Szolgáltatóegységben (fodrász, utazási iroda, jegyiroda, benzinkút, bank, posta, gyógyszertár, cipész stb.)	ügyfél
Tájékozódás az utcán, útközben	helyi lakos, turista
Telefonbeszélgetésben	hívó és hívott fél
Tömegközlekedési eszközön (vasúton, buszon, villamoson, metrón, taxiban, repülőn, hajón)	utas, útítárs

A vizsga részei

Mindkét szinten van **írásbeli vizsga**, amely olvasott szöveg értése, nyelvhelyesség, hallott szöveg értése és íráskészség feladatokból áll. Ez a vizsga egynyelvű, amiből következik, hogy szótár csak az íráskészség vizsgarészben használható. A feladatok igen változatosak, az előfordulható feladatok listáját a vizsgaleírásban lehet megtalálni „Jogszabályok”

- [az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. \(VI. 13.\) Korm. rendelet](#)
- [az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. \(V. 24.\) OM rendelet](#) – (Élő idegen nyelv)

Magyar és/vagy lengyel nyelvű mintafeladatsorok is találhatóak.

A feladatok eredeti szövegek alapján készülnek. A szövegek tartalmukat tekintve összhangban vannak a vizsgaleírás témaköreivel.

Az **olvasott szöveg értése** összetevő/vizsgarész szövegei tartalmazhatnak olyan szavakat is, melyeket a vizsgázó nem feltétlenül ismer, de ez nem akadályozza meg abban, hogy az adott feladatot meg tudja oldani.

A **nyelvhelyesség** összetevő/vizsgarész feladatai csak olyan nyelvtani jelenségekre kérdeznek rá, amelyeket a vizsgakövetelmények szerint az alkalmazás szintjén kell tudni.

A **hallott szöveg értése** összetevő/vizsgarész mindkét szinten harminc percig tart, s minden szöveget kétszer hallgatnak meg a vizsgázók. A hanghordozón rajta van minden utasítás, az ismétlések és a megoldásra fordítható idő is. Mindig van idő arra, hogy a vizsgázók megismerkedjenek a feladatokkal, megoldják azokat, s a megoldás után ellenőrizzék, esetleg korrigálják munkájukat. Ügyeljenek arra, hogy a javítások mindig egyértelműek legyenek!

Az **íráskészség** összetevő/vizsgarész két feladatot tartalmaz, amelyben egyértelmű utasításokat találnak a vizsgázók arra nézve, hogy milyen helyzetben, milyen szerepben, kinek és miért kell írniuk. A vizsgázó a második feladatban két változat közül választhat.

Szóbeli vizsga középszinten

A vizsga egy rövid bevezető beszélgetéssel kezdődik, amelyet a vizsgáztató tanár nem értékel. A vizsga három részből áll, és 15 percig tart. A tételeket a szaktanár készíti el a vizsgakövetelményeknek és a vizsgaleírásnak megfelelően. A bevezető beszélgetés után a vizsgázó tételt húz, amely három feladatot tartalmaz. Felkészülési idő az egyes feladatokra nincsen, de a második és a harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

Az első feladat **társalgás**. A vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen környezetéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A társalgás három témát érint röviden.

A második feladat **szerepjáték**. A tétel megfogalmazza azt a helyzetet, amelyben a vizsgázónak aktív partnerként kell szerepelnie, beszélgetőtársa a vizsgáztató tanár.

A harmadik feladat **önálló témakifejtés**. A feladat „A” és „B” variánsából a vizsgázó kiválasztja azt a feladatot, amely érdeklődésének jobban megfelel, és amelyet ismeretei szerint a legjobban tud megoldani. A tétel tartalmazza a témakör megnevezését és azokat a szempontokat, amelyekre a vizsgázónak ki kell térnie a téma kifejtésében. Minden témához tartozik egy kép is, amely segíti a téma kifejtését. Ajánlatos röviden leírni a képet, majd rátérni a téma megadott szempontok szerinti önálló kifejtésére, s ezután a vizsgázó személyes élményére, véleményére a témával kapcsolatban. Fontos tudni, hogy ez önálló szereplés, de ha a vizsgázó elakadna, a vizsgáztató tanár az előre megírt segítő kérdéseket teszi fel, amelyek a tétel vizsgáztatói példányán vannak.

Szöbeli vizsga emelt szinten

A vizsga egy háromtagú tantárgyi bizottság előtt folyik. A vizsga helyszínét központilag jelölik ki. A vizsgatételek is központilag készülnek. A vizsga időtartama 20 perc. A feladatsort a vizsga elején a vizsgázó húzza. A vizsgázó tétellapja tartalmazza az első társalgási feladat témáját, a második feladathoz tartozó tételmondatot, valamint a harmadik feladat „A” és „B” témamegjelölését, a két témához tartozó vizuális segédanyagokat és irányító szempontokat. A vizsga egy bevezető beszélgetéssel kezdődik, és 3 feladtból áll. Felkészülési idő nincsen, de a második és a harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idő áll rendelkezésére.

Az emelt szintű vizsga anyagának témakörei és követelményszintje megfelel a Közös Európai Nyelvi Referenciakeret B 2 szintjének. A feladatok tematikusan megfelelnek az érettségiző korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre. Az értékelés szempontjainak és az értékelést megkönnyítő analitikus skálának az összeállításakor is ez a szint volt az irányadó. Az emelt szintű szóbeli vizsga teljes időtartama 20 perc. A bevezető beszélgetésre körülbelül 2 perc, az első feladatra kb. 4 perc, a második feladatra kb. 6 perc, a harmadikra kb. 8 perc fordítható.

A vizsga egy bevezető beszélgetéssel kezdődik. Ezt a beszélgetést nem értékeljük. A bevezető beszélgetés célja a bemelegítés, a feszültségoldás. Ezért csak olyan általános témákból teszünk fel három-öt kérdést, amelyek valószínűleg nem érintik kellemetlenül a vizsgázót. A bevezető beszélgetés után a vizsgáztató jelzi, hogy a tényleges feladatok következnek, és rátér az első feladatra.

Az **első feladat társalgás**, ahol a vizsgáztató egy adott témával kapcsolatos kérdéseket tesz fel a vizsgázónak. A feladat azt méri, hogy a vizsgázó képes-e olyan témákat érintő beszélgetésben részt venni, amelyek nem hétköznapi tevékenységhez, hanem elvontabb jelenségekhez kapcsolódnak.

A **második feladat vita**. A vizsgázó tétellapján egy vitára serkentő kijelentés, illetve idézet áll. A vizsgázónak ezzel a kijelentéssel kapcsolatban kell állást foglalnia, s a vita során a tétel mellett vagy a tétel ellen kell érvelnie. Az érv akkor teljes, ha a vizsgázó a véleményét példákkal vagy tényekkel bizonyítja. A vizsgázónak körülbelül fél perc gondolkodási idő áll rendelkezésére, hogy érveit átgondolhassa. Ebben a vizsgarészben a vizsgáztatónak nem kérdeznie kell, hanem ellenérveket kell felhoznia a vizsgázó érveivel szemben. Ha az érv bizonyítása hiányzik, a vizsgáztató megkérheti a vizsgázót, hogy bizonyítsa állítását, hozzon fel példát stb. Figyelem! A vizsgáztató a vitában természetesen mindig a vizsgázóéval ellentétes érveket fog használni. Ez nem jelenti a vizsgázó álláspontjának helytelenítését, csak a gördülékeny beszélgetés érdekében történik.

A **harmadik feladat önálló témakifejtés**. A vizsgázó két téma közül választhat. A vizsgázó tétellapja tartalmazza a témamegjelölést, a vizuális segédanyagokat, valamint azokat az irányító szempontokat, melyekre a vizsgázónak ki kell térnie a téma kifejtésében. A választásra, valamint a feladat rövid átgondolására a vizsgázónak kb. fél perc áll rendelkezésére, ezután meg kell kezdenie a téma önálló kifejtését. Ebben a vizsgarészben arra kell törekedni, hogy a vizsgázó az irányító szempontok alapján önállóan fejtse ki véleményét a választott témáról. Fontos, hogy a feladat nem képleírás, a képek csak segítséget, ösztönzést nyújtanak a téma kifejtéséhez. Ha a vizsgázó elakad, láthatóan nincs több ötlete, akkor a vizsgáztató segíti a vizsgáztatói példányon található kérdésekkel.

A szóbeli vizsga értékelése

A szóbeli feladatok értékelése a központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ezek a skálák tartalmazzák az értékelés szempontjait, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokat. Minden feleletet ezek segítségével kell értékelni. A

vizsgát mindig egy kérdező tanár bonyolítja le az útmutatónak és az érettségi tétel vizsgáztatói példányának megfelelően. A vizsgabizottság másik két tagja értékeli. Vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.

Jó felkészülést és eredményes vizsgázást kívánunk!